

TV2: egy újabb NAPLÓ- titok

(A riport és a tanulmányok szerzői: Sváby András, Azurák Csaba, Bombera Krisztina)

Részlet a Bilincs és póráz – A Gyorskocsi utca című könyvből

„Amikor 2001. június 22-én, péntek délután visszaérkeztem a Gyorskocsi utcába, eléggé elesettnek éreztem magam. A remény szabadságom visszanyerésére tovább csökkent. Nem tudtam és nem is akartam akkor megítélni, van-e még rövidtávú lehetőség a fordításra. A hétvége közeledett, ilyenkor kizárható, hogy bármiben is tudjak intézkedni. Sőt, abban is biztos voltam, hogy semmi különösebben lényeges velem kapcsolatban nem történhet. Talán azért gondoltam így, mert az elmúlt héten rengeteg csapás ért. Az előzetest teljesen jogtalannak tartottam. Arra számítottam, hogy ez sokaknak feltűnik, elgondolkoznak az eseményeken. Többek között a politikusok, bár a parlament ülészaka lényegében végetért: ott előreláthatólag hónapokig nem tehettek fel kérdéseket a velem történetekkel kapcsolatban.

Meg sem fordult a fejemben, hogy eközben lázasan készítik azt a rendkívüli műsort, ami mindenféle zagyvaságot és mocskot összehordva, nemcsak igazolni akarja sorsomat, hanem diadalt is ül letartóztatásom felett. És nyomást gyakorol a közvéleményre, nehogy bárki részvétet érezzen irántam. Egy igazi emberi mocskok „esetei” kerültek a nézők elé. Egy olyan, mindenféle visszataszító tulajdonságokkal felruházott, bukott, volt nagyhatalmú főnöké, aki egész nap dőzsölt – akár pitiáner módon is (lásd: Scholl-papucs) – és közben nyomorgatta az embereket. Sőt egyszer önkényesen feladatokat (!) ragadott (!) magához a minisztériumban. A műsor nyitánya Sváby András szerkesztő manipulatív és hangulatkeltő mondta volt, amivel az előzetest értékelte és ünnepelte: „Véget ért az ámokfutás!” Holott, ha lett volna, bár nem volt, az négy hónappal ezelőtt mindenképpen véget ért, akkor távoztam a minisztériumból. Azóta viszont állandóan engem támadtak.

De ha valaki videofelvételen nézi meg a műsort: lassan, időnként meg-megállva, és időnként elmereng az elhangzottakon, ha felfigyel arra, hogy a vágóképek és a szöveg mennyire nincs összhangban, rádöbben, hogy a riport így semmiképpen nem lehet igaz. Két elfogult ember, két volt titkárságvezető tart élménybeszámolót: Lantos Csaba állatorvos, akit elődömtől megörököltem és két-három hétig dolgozott nálam, majd visszakerült volt főosztályára, illetve Cséri Péter agrárközgazdász, aki Tamás Károly titkárságvezetője volt addig, amíg a miniszter át nem helyezte a gazdaszolgálatához. (Innen – mint évekkel később megtudtam – a legújabb kigazda környezetvédelmi miniszter, Turi-Kovács Béla kabinetfőnök-helyettese és politikai főtanácsadója lett, gondolom, jó nagy pénzért. Megtartotta MTV kuratóriumi tagságát. Később Cséri ráadásként „pártfunkcióhoz” is jutott. A pártharcok idején a Torgyánnal szembefordult

kisgazda miniszterekből és néhány képviselőből létrejött Kisgazda Polgári Egyesület titkára lett. Vagyis immár többszörösen is Turi-Kovács személyi munkatársa.)

A Naplóban a volt titkárságvezetők ráadásul arról tartanak „élménybeszámolót”, amiről nincs közvetlen tapasztalatuk. Mégis úgy tesznek, mintha bennfentes információkkal rukkolnának elő. Valójában azonban elfogultan, sőt rosszindulatúan, hallomások, pletykák és/vagy ugyancsak életszerűtlen fantáziájuk alapján adják elő dermesztőnek szánt történeteiket. Ezeket volt beosztásuk lehetett hivatott hitelesíteni: „ők bizonyára tudják”. A műsor szerkesztője és „alkotói” éppen ilyen atmoszférájú műsort akartak és ahhoz találtak alanyokat. Nem véletlen, hogy a nyilatkozók egyetlen abszurd állítására sem kérdeztek rá. Pedig lett volna mire. Lantos Csaba például azzal állt elő, hogy csak úgy lettem volna hajlandó résztvenni egy megnyitón, ha titkárságvezetőmet (az ő utódját) egy kézitáskával, gondolom retiküllel, ajándékozzák meg. Még az árat is megszabtam volna. Mivel állítólag keveselltem a több százezer (!) forintért beszerzett retikült, le akartam mondani a megnyitót. De mert ennek „jóval többszöröséért” állítólag vásároltak volna egy krokodilbőr táskát, amit állítólag én (?) elfogadtam, a rendezvényt mégis hajlandó voltam megnyitni.

Ilyen eset természetesen soha nem történt. Persze a riporter és a szerkesztő talán úgy gondolta, hogy a nyilatkozat a riportalany felelőssége. De ha nyilvánvaló abszurdítások vannak az állításában, arra mindenképpen rá kellene kérdezni és legalább így ellenőrizni az „információt”. Mert vajon hol lehet Magyarországon olyan retikült kapni, ami több millió forintba kerülne? És főleg: ki és miből tudta volna ezt kifizetni? Azóta megkérdeztem a titkárságvezetőmet: soha nem volt krokodilbőr táskája és soha nem kapott egyetlen egy megnyitón sem táskát ajándékba. Legfeljebb nejlonszatyrot, amibe egy üveg bort, vagy egy könyvet tettek. De vegyünk egy másik példát a másik elbeszélő sztorijából. Szerinte lehallgattam volna a minisztérium munkatársait. Erre viszont hogy lehettem képes fizikailag, hogy lett volna időm, és miként lett volna technikám? És mi lett volna az értelme? Ha állítólag minden feladat hozzám tartozott, hogyan tudtam volna még ezt is elvégezni? Mellesleg a korábbi hisztéria oda vezetett, hogy Boros lehallgató-készülékeket kerestetett az épületben. Semmit nem találtak, amiről a sajtó hírt adott. Ennek ellenére a lehallgatási hazugság belekerült a riportba. A lehallgatásokról fantáziáló riportalany (Tamás Károly volt titkárságvezetője, Cséri Péter) egyébként már hivatali ideje alatt „szívesen” – nem tudok jobb kifejezést használni – fröcsögött rólam nyilvános helyeken, például a minisztériumi étteremben és a folyosón, vagy a közigazgatási államtitkár titkárságán. Gondolom, azért, hogy visszajusson a fülembe. Ehhez pedig nyilván nem kellett lehallgató-készülék, csak a hozzá hasonló, intrikus munkatársak. Csérit egyébként azért hívtam fel telefonon, amiről a riportban mesél, mert egy idő után a visszahallott rengeteg mocskot meguntam. Megpróbáltam tehát rövidre zárni a dolgot. Ha igaz a szóbeszéd a nyilatkozatairól, nekem mondja, ha nem igaz, közösen gondoljuk ki, mit tegyünk? De van más „érdekesség” is. Hogyan láthatta ez a személy, miként megyek be a minisztériumba, amikor a késő estig végzett munka miatt viszonylag későn is érkeztem, amikor ő, a korai érkező Tamás Károllyal már rég bent volt? És vajon ki állhatott nekem sorfalat? Talán a későn érkezők? És egyáltalán: miért álltak volna olyan dolgozók, akik közül sokan a köszönésemet sem fogadták?

A logikátlanságok ellenére azonban az a sűrítmény, amit képből és hangban a nézőre rázúdítottak – ebben a töménységben – nagyon is alkalmas volt arra, hogy idegeit felborzolja, indulatait felkorbácsolja, igazi pogromhangulatot keltsen. „Drámai” módon. A műsor egyik első mondata a következő: „A minisztérium egykori munkatársai arccal mindeddig nem merték vállalni a nyilatkozatot. Ha megnézik a riportunkat, rájönnek, hogy volt mitől félniük!” Tehát ezek az emberek biztosan most attól rettegnek: ki ne engedjék Szabadit az előzetesből! Vagy ahogy ők mondanák, a börtönből. Mert mi lenne „szegényekkel”? Igaz, már évek óta nem dolgoznak a minisztériumban, tehát tőlem és különösen a hónapok óta nem politikai államtitkár Szabadi Bélától aligha kellett volna félniük. (Csérinek aztán különösen nem, hiszen akkor már rég a Fidesz barátainak vendégszeretetét élvezte a környezetvédelemben.)

Ha arccal nyilatkoznak, milyen hátrány érhetne volna őket? Már ha igazat mondanak. Érthető, persze, hogy személyiségi jogaimat súlyosan sértő nyilatkozataikat, amihez ráadásul általában hiányoztak a saját információik, és e helyett tele voltak tűzdelve durva minősítésekkel, valóban nem merték volna *arccal* vállalni, ha szabadlábban vagyok. De saját tapasztalataikat sem merték volna így beállítani, mert ez sem felelt meg a valóságnak. Ha tehát szabadlábban nézem végig a műsort, akkor azonnal jogi lépésekre került volna sor. Hogyan állíthatta volna ebben az esetben Lantos, hogy két hónapig dolgozott nálam, amikor legfeljebb három hétig? Hogyan mondhatta azt, hogy Tamás Károlyval való régi barátsága miatt távozott a titkárságvezetői posztról, amikor erről a kapcsolatról most hallottam először? Miért nem számolt be arról, hogy akkor volt főosztályára távozott: magas fizetéssel és olyan címmel, ami ugyancsak havi járandóságot biztosított a számára, összességében tehát csaknem főosztályvezetői (titkárságvezetői) pénzt kapott. Amihez hozzájött számtalan igazgatósági és felügyelőbizottsági tagsága, így végül is kb. 50 százalékkal többet keresett, mint az államtitkárok. És miért nem számolt be arról, miért csak *volt* munkatársa a minisztériumnak? Hogy egy külföldi miniszterelnök levelét, ami a magyarok segítségét kérte egy szélhámós magyarországi üzleti tranzakciójának megíúsításához, és amit Lantos a javaslata kidolgozásához kapott, kiadott a sajtónak.

A riport „mindeddig” kitétele tehát értelmetlen, hiszen a műsort előzetes letartóztatásom tudatában készítették, ezért is harangozták be rendkívüli témaként. A szózuhatagtól várt hatást a mindenféle szereplők „látszólagos” számával is garantálták. A két riportalanyt felvonultató adásban hatan beszéltek, hogy minél több „tény” felsorolhassanak, a néző elé „önthessenek”. Két riportalany, két riporter – ráadásul két minőségben: riporterként és narrátorként –, a főszerkesztő és a bemondó beszélt – szó szerint – mindenről. Mindez a képek és a vágóképek kusza kavalkádjának aláfestésével. A nézők természetesen televízió „élvezték végig” a műsort, nem vették videóra, hogy néhányszor lepörgessék és kielemezzék. A zaftos dolgokat egyébként is sokan hajlamosak elhinni és ezeken az „érdekességeken” – azokat tovább kerekítve vagy „turbósítva” – csámcsogni.

A rendkívüli műsor előzetes letartóztatásom miatt háromszorosan rosszul érintett. Először is a közhangulat miatt. Hiszen a közvéleményt arról akarta meggyőzni, hogy „Szabadi jó helyen van”! Ez pedig jelentősen csökkentette amúgy is csekély kikerülési esélyeimet. Visszafogta az olyan politikusok felháborodását, akik viszolyogtak attól, amit velem tettek. És „lovat adhatott” azok alá, akik velem nem rokonszenveztek vagy

riválisnak tekintettek. De általában rontotta a tisztességes eljárás lehetőségét is. Fel lehet tenni a kérdést, hogy miért kellett három és fél hónapot előzetesben, tizenkét és fél hónapot házi őrizetben töltenem? Nem mondom, hogy kizárólag ezért, de azt különösen nem mondhatom, hogy ezért nem.

Másodszor, azért is rosszul érintett a gyalázkodó műsor, mert helyzetem miatt képtelen voltam reagálni, bármit tenni a kialakított torzkép ellen. Harmadszor pedig azért, mert igen veszélyes helyen voltam, teljes kiszolgáltatottságban. Ez a hangulatkeltés a többi rabot és a rendőröket felingerelhette. Ezekről a veszélyekről akkor nem tudhattam, mivel még nem volt televízióm, nem láttam a műsort. Ügyvédem és az egyik rendőr ugyan célzott az adásra, de ettől nem lettem okosabb. Családom pedig tapintatból a láthatásokon nem beszélt róla. A többi őrizetes sem vette készpénznek az elhangzottakat. Mindenesetre egyetlen negatív felirat sem jelent meg később rólam a zuhanyzó falán. Pozitív viszont igen: felhívták a figyelmemet, hogy egyik vasárnap délután Szőgyényi lesz az InfoRádióban, az Arénában, majd elismerően nyilatkoztak szerepléséről. Volt egy rendőr, aki beszélt arról, hogy nem hiszi el, amit a Naplóban látott és hallott. Igaz, neki volt személyes élménye is a sztár-riporterrel/főszerkesztővel. Abban viszont, hogy minden rendőr így gondolkodott-e, nem tudhatok. Gyanítom, hogy nem mindegyik értékelte számomra kedvezően az adást. Minden-esetre, visszagondolva az eseményekre, a következő napok atrocitásai (a másnap délelőtti hátrabilincselés, napokkal később a zuhanyzóban és a WC-ben „felejtések”, a parancsnoknő durva kifakadásai stb.) mindenképpen összefügghetnek a televíziós adás gyűlöletkeltő hangvételével.

Az adást – felvételtől – csak házi őrizetben ismerhettem meg. Előtte még megkeresett – többször is – a tv2, hogy a fogdában interjút szeretne készíteni velem. Kikerülésem után a tv2 Napló szerkesztősége már másnap, 2001. október 5-én (pénteken) jelentkezett, hogy vasárnap interjút vehessen fel a lakásomban. Akkor kaptam azt a tanácsot, hogy nézzem meg a felvett műsort, és utána gondoljam át, mit teszek. – Ugyan! – mondtam – mi lehet benne! Aztán megnéztem és – ahogy mondani szokták – „köpni, nyelni” nem tudtam. A vasárnapra megbeszéltem felvételt szombaton lemondtam. A felelős szerkesztő, a június 24-i adás egyik riportere kétségbe volt esve. Gondolom azért, mert nem folytatódhatott a show! Így panaszkodott: – Rém kellemetlen! – Már egy napja megy a szavazás. – És miről szavaznak a nézők? – kérdeztem, mivel velem ezt nem beszéltek meg. – Hát arról, hogy hisznek-e Szabadi Bélának? Arra gondoltam: – Jókor kérdezik meg! Előbb mindenféle gyaláztatot beleplántáltak a nézőkbe, most meg a szavazással ezt akarják visszaigazoltatni. – Államtitkár úr! – kérlelt a szerkesztő – arról beszél, amiről akar! Magyarán: ezek után arról magyarázkodhatok, amiről akarok. De a szerkesztő tovább kérlelt: – Államtitkár úr! – ha valamit akartak, így szólítottak meg –, beszélek a főnökömmel és majd ő önt felhívja. – Kérem, vitassák meg a felvétel lehetőségét! A főnök, tehát a sztár-riporter azonban nem jelentkezett. Más sem. Egészen 2002. október 25-ig, amikor megszűnt a házi őrizetem. Azonnal felhívott a szerkesztő: – Örülök, államtitkár úr! – Kimennénk egy riportra! Hallgattam. Akkor megkérdezte: – Ugye emlékszik rám? – Emlékeztem. És kitértem a nagy lehetőség elől.

Annak ellenére, hogy a riportot annak idején nem láthattam, a fogdában töltött első vasárnap történései között foglalkozom vele. Számomra ez így tűnik logikusnak, hiszen az eseményekre mindenképpen hatással kellett, hogy legyen. Még a szabadlábra

helyezést elutasító bírói elutasításokban is szerepet játszhatott. A műsor minden fals állítására természetesen nem reflektálhatok, hiszen a hely sem elég erre, de az olvasót sem akarom untatni. Néhány esetben azonban megteszem az észrevételeimet. Tehát lássuk, mi történt a Napló 2001. június 24-i adásában. És ha figyelmesen olvasnak, valóban kirajzolódik önök előtt, ha nem is az én arcom, de a nyilatkozó két volt minisztériumi középvezető arca.”

Folytatás : a Bilincs és póráz – A Gyorskocsi utca című könyvben.

Fotók: Bilincs és póráz/képcsarnok III.

<http://www.szabadibela.hu/pdf/kepcsarnok3.pdf>

A cikk forrása: honlap

<http://www.szabadibela.hu/>